

“KUĆA ZA ODMOR” NA KOSTARICI**“VACATION HOME” IN COSTARICA**Jovana Berat, *Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad***Oblast – ARHITEKTURA, DIZAJN ENTERIJERA**

Kratak sadržaj – Ovaj projekat predstavlja riješenje kućice za odmor baziran na ideji korištenja lokalnih materijala i održivog pristupa gradnji, kao i sinergije sa prirodom kako objekta tako i njegovog korisnika. U okviru rada sprovedene su i analize sličnih tipologija u različitim dijelovima svijeta.

Ključne reči: kuća za odmor, Kostarika, drvo, održivost

Abstract – This project represents a solution for a holiday home based on the idea of using local materials and a sustainable approach to construction, as well as synergy with nature for both the object and its user. As part of the work, analyzes of similar typologies in different parts of the world were also carried out.

Keywords: Vacation home, Costa Rica, wood, sustainability

1. UVOD

„Kuća za odmor na Kostarici” predstavlja projekat čiji je glavni cilj istraživanje potreba savremenog čovjeka i onoga što mu je potrebno obezbijediti za kvalitetan odmor. Kakav je to zapravo prostor čovjeku najpribližniji? Kojih suvišnosti, poput tehnologije, vještačkog zagrijavanja i hlađenja prostora i osvjetljenja, on može da se odrekne zarad boravka i života u prostoru koji se stapa sa prirodnim okruženjem?

U radu je analizirano korištenje prostora, konstruktivna logika ovakvih objekata i estetska ideja samog rješenja. Potreba da se bavimo prostorima izgrađenim od lokalnih materijala pojavila se iz činjenice da savremeni čovjek provodi više od dvije trećine svog vremena u zatvorenom prostoru (kancelariji, stanu, fitnes centru, kafiću i slično). Kvalitet ovih prostora postaje svakim danom sve važniji za pitanje fizičkog i psihičkog zdravlja ljudi i sve veći broj ljudi postaje svjestan toga da smo u brzini života i vremenu nagle urbanizacije izgubili sinergiju sa prirodom i zanemarili stara znanja i da joj se trebamo vratiti.

2. ODRŽIVOST U SAVREMENOJ GRADNJI:

Objekat treba posmatrati kao složen sistem različitih vidova energije, kao dio prirode i materije koja iz nje nastaje. Zbog toga, najbolja alatka kojom projektant može da se posluži prilikom projektovanja, jeste analogija (imitiranje prirode). Svaki sistem, pa i sam objekat, mora biti u harmoniji sa prirodom, oponašati je i regenerisati.

NAPOMENA:

Ovaj rad proistekao je iz master rada čiji mentor je bila dr Ivana Miškeljin, vanr. prof.

Ekosistemi u prirodi održavaju život i neophodna je izgradnja koju će ekosistemi podržati, a ne izgradnja koja ih uništava. Potrebno je da shvatanje pojma građevinarstva obuhvati sve prirodne sisteme sa kojima ono dolazi u međuzavisnost, a ne samo brigu o strukturi i materijalu.

Osnovni aspekti koji definišu projektovanje u skladu sa prirodnim sistemima jesu: pozicioniranje i orijentacija objekta, oblik i forma objekta, obnovljivi izvori energije (biomasa, geotermalna enerija, odnosno toplota zemlje, Sunčeva (solarna) energija, kvalitet vode, vazduha i reciklaža otpada (korištenje prirodnih voda, korištenje kišnice) [1].

3. STUDIJA SLUČAJA:

Kuća za odmor najčešće je projektovana u udaljenim lokacijama, kao što je neko mirno selo, obala mora, planina, daleko od gradske turbulencije. Filozofija ovih objekata jeste odbacivanje suvišnosti i stvaranje jake veze sa okruženjem.

Kroz studiju slučaja analizirano je pet različitih objekata širom svijeta. Svima je zajednička namjena za odmor, upotreba lokalnih materijala i tradicionalne gradnje unaprijeđene novim saznanjima. U prvom primjeru (Ledeni hotel - prvi i najveći hotel izgrađen od snijega i leda, selo Jukarsjarvi na sjeveru Švedske), koji čak ne predstavlja stalni, nego efemerni objekat, upravo je materijal, odnosno led, razlog zašto turisti iz cijelog svijeta odlučuju posjetiti baš ovo mjesto. Od nedostatka, odnosno otežavajuće okolnosti, stvorena je prednost i atrakcija.

Naredni primjer (Maya Boutique Hotel - prvi hotel od slame na svijetu) nalazi se u Švajcarskoj, u Alpskoj regiji i dokaz je da se ne treba odricati lokalnih materijala u korist savremenijih vještačkih i da nove tehnologije i znanja možemo primjeniti da unaprijedimo lokalno i iz njega izvučemo maksimum. Tako je slama, koja je na lošem glasu jer je zapaljiva, loše podnosi vlagu i nije otporna na pritisak, postala glavni materijal za noseće zidove objekta u Alpima. Posebnom tehnikom nabijanja, povećavanjem gustine i izolacionih svojstava slame i izbjegavanjem direktnog kontakta sa zemljom, ovaj objekat ima najmanju potrošnju električne energije u ovom kraju, poznatom po hladnoj zimi.

Takođe, zemlja koja je osnovni gradivni materijal trećeg analiziranog objekta (21st Century Vernacular House - selo Ayerbe, Španija) potpuno je zanemarena među modernim materijalima. Zemlja ima odličan termički potencijal, otporna je na vatru, ima dobra termoizolaciona svojstva, dugotrajan je materijal, veoma jak i sposoban da nosi opterećenje.

Odličan je za primjenu u krajevima gdje drveća nema u dovoljnoj količini, a kvalitet zemlje je dobro ocijenjen. Četvrti primjer jeste kuća od keramike i kamena- Casa Ter - Baix Empordà, također u Španiji. Kao njena posebnost izdvaja se njen oblik, odnosno tri volumena savršeno inkorporirana u okruženje. Orijentacijom je stvorena privatnost sa pogledom na polje, javnost u prostorima za druženje sa pogledom na more. Materijali su samo ispratili i upotpunili ideju o objektu kao ogledalu lokalnog duha i načina provođenja svakodnevice, na mediteranski način.

Poslednji primjer (Forest House – Vilnius, Litvanija) nije čak ni nova gradnja, već rekonstrukcija postojećeg objekta lokalnim materijalom i njegovo inkorporiranje u okruženje (voćnjak). Analiza je završena upravo ovim primjerom, jer je činjenica da olako shvatamo zamjenu starog za novo; niko se više ne bavi popravljanjem, a ona itekako može da nam sačuva i novac i uspomene.

4. PROJEKAT KUĆE ZA ODMOR:

Savremena arhitektura Kostarike je jedinstvena - moderne strukture izgrađene su tradicionalnim tehnikama. Koncept projekta "Kuće za odmor" čini upravo njena lokacija i povezanost na tri nivoa sa prirodom: nivo pjeskovite plaže, nivo terase koja ima pogled na okean sa jedne i na džunglu sa druge strane i unutrašnjost prostora, u kome je zbog upotrebe brisoleja i dalje omogućena veza sa prirodom.

U ovom objektu sve što je vještačko (poput upotrebe klima uređaja i zastakljivanja), svedeno je na minimum. Želja je bila da objekat što više diše i ostane otvoren, te da je korisnik u što većoj vezi sa okolinom. Prostor je oblikovan kao otvoren i slobodan, pregradni zidovi su uklonjeni i sve pregrade koje se pojavljuju su u formi neke vrste brisoleja koji vizuelno razdvajaju cjeline, u isto vrijeme puštajući svjetlost i vazduh da prodru unutra. Ovakav koncept pratio je želju da povezanost enterijera i eksterijera bude na visokom nivou i da krajnji rezultat bude otvoren, nenatran i prozračan prostor bez nepotrebnih stvari, u kome će korisnik moći da se poveže i sa prirodom i sa samim sobom. Zbog česte plime i oseke okeana, kuća je izdignuta od samog tla dodatnom konstrukcijom.

Materijal od koga je kućica napravljena jeste tikovina. Ona je jedan od najotpornijih drvenih materijala - ima visoku izdržljivost i otpornost, ali i estetiku koja je poprilično „sirova“ i uklopiva u prirodno okruženje plaže i džungle. Tikovina ima visok sadržaj ulja i to je čini vrlo elastičnim materijalom i samim tim i otpornim na atmosferske pojave.

Osim toga, koncentracija ulja u njoj daje joj veliku otpornost prema napadu insekata. Ona je drvo koje može da podnese vrućinu, promjenu vlažnosti i temperature, a otporna je i na savijanje i pucanje. Tikovina je dodatno impregnirana za zaštitu od plijesni, termita i insekata uopšte [2].

Perforirane fasade omogućavaju kvalitetnu ventilaciju, a mogućnost zatvaranja brisoleja očuvanje toplote. To smanjuje račune za struju, omogućavajući hladnije dane i prijatnije noći.

Enterijer ove kuće može se opisati kao jednostavan, čistih linija i minimalističkog dekora i enterijera. Otvoren plan, prirodni materijali, prirodna neutralna paleta boja, čine ovu kuću jednostavnom, istovremeno povezujući je sa okolinom.

Brisoleji koji su perforirani omogućuju potpuno ujedinjenje sa prirodom, slika 1. Boje u objektu su prirodne - boje samih materijala. Upravo zbog te rasterećenosti od viška stvari, ovaj prostor izgleda većim nego što zapravo jeste. Priroda oko kuće dodatno služi tome da se definiše izgled unutrašnjosti. Zvuk vode, koja se nalazi neposredno uz objekat, unosi spokoj i ima nevjerovatno umirujući efekat. Korisnici ovog prostora mogu da budu digitalni nomadi, ali i ljudi koji žele da pobjegnu od tehnologije. Kuća je istovremeno i modularna, pa njenom multiplikacijom može da se stvori čitavo naselje sa sličnom tipologijom.

Slika 1. prikaz objekta

5. ZAKLJUČAK

Alvar Alto je rekao kako moderna arhitektura ne znači korišćenje novih materijala, već sposobnost da se novim idejama iskoriste postojeći materijali u funkciji čovjeka [3]. Ovaj rad ima za cilj da, što analizom primjera iz svijeta, što master studentskim projektom kuće za odmor na Kostarici, vrati čovjeka prirodi i podsjeti ga koliko, uz veoma malo truda, možemo dobiti mnogo iz nje.

Jednostavnost, minimalizam, mir i harmonija koje nalazimo u prirodi, postavljeni su nasuprot stresu, buci, vještačkim materijalima, užurbanosti grada i prenatrpanost u svakom segmentu života.

Upravo zbog toga, biran je tradicionalni materijal - tikovina, okruženje je plaža i džungla, izbjegnute su klima uređaji i sve vještačko svedeno je na minimum. Drugim riječima, sve je svedeno na svoju puku suštinu. Namjena ove kuće sa namjerom nije jasno definisana - dizajn enterijera ne nameće striktno svoju priču, dozvoljavajući korisniku da slobodno doživi prostor na svoj i jedinstven način. Ona može biti kuća za odmor ili „co-working & co-living” prostor koji je moguće multiplicirati u čitavo naselje iste tipologije za digitalne nomade koji će inspiraciju za rad pronaći u ovom bajkovitom okruženju. Ovo je prototip kuće koja može da bude prefabrikovana i čijom je gradnjom emisija ugljen-dioksida svedena na minimum.

6. LITERATURA

[1] <https://grading.rs/zelena-gradnja-u-srbiji-odrziva-gradnja-prednosti/> (pristupljeno u novembru 2022.)

[2] <https://drvotehnika.info/clanci/u-dodiru-sa-tikovinom-njene-prednosti-i-upotreba> (pristupljeno u novembru 2022.)

[3] <https://nordicdesign.ca/quoted-alvar-aalto-on-the-essence-of-architecture/> (pristupljeno u novembru 2022.)

Kratka biografija:

Jovana Berat rođena je u Podgorici, 5. Oktobra 1998. godine. Završila je Gimnaziju "Jovan Dučić" 2017. godine. Iste godine upisuje Fakultet tehničkih nauka - smjer Arhitektura. Završava fakultet 2021. godine odbranom bachelor rada i iste godine upisuje master studije, smjer Arhitektura, modul Dizajn enterijera, koje 2022. godine brani.